חיי שרה ח"ל שיחה א'

ישנה בעלות כללית ובעלות פרטית. אברהם אמר לבני חת שאם ימכרו לו את הבעלות פרטית דמערת המכפלה, אזי לא יקחו בניו את הבעלות פרטית מהיבוסי כ"א ברצונם.

בפרקי דרבי אליעזר, בענין קניית שדה המכפלה, מסופר שאברהם נשבע להיבוסי – בני חת – שבזכות מכירת המערה לא ירשו בניו את היבוסי כי אם ברצונם. ולכן דוד לא הי' יכול להיכנס לעיר היבוסי, ואמר שמי שיסיר את הגילולים הללו יהי' לראש וכו' ואח"כ לכד דוד את היבוסי ואח"כ קנה את עיר היבוסי לישראל.

וצריך להבין איך נשבע אברהם לבני חת היפך שבועת הקב"ה ש"לך ולזרעך נתתי את הארץ וגו'"? ומהו התועלת בהסרת הגילולים, דאם השבועה תקפה אם כן היא תקפה גם בהסרת הגילולים?

והביאור: בבעלות בני ישראל על ארץ ישראל, ישנה בעלות כללית על כללות הארץ, ובעלות פרטית של כל יחיד על חלק מסוים בארץ ישראל. וב' ענינים אלו אינם תלויים זה בזה.

והנה אברהם אמר לבני חת "אם תרצו הרני גר", שהבעלות כללית דארץ ישראל יהי' שלהם והוא יקנה את הבעלות הפרטית דהמערה. "ואם לאו אהי' תושב", שאם לא ירצו למכור הרי זה הוראה עבורו שעכשיו הוא הזמן שעליו לקחת את הבעלות הכללית על הארץ, "אטלנה מן הדין". ואברהם נשבע לבני חת במדה כנגד מדה, שכשיהי' לבני ישראל בעלות כללית על הארץ לא יקחו את הבעלות פרטית מהיבוסי כי אם ברצונם.

אך, כשדוד רצה לקחת את עיר היבוסי עבור בית המקדש, אין זה בתור בעלות פרטית אלא עבור כל ישראל – ענין כללי. ולכן רצה להסיר את הגילולים כי היבוסי השתמשו בשבועה שלא כדין, כנ"ל, שהשבועה אינה תקפה בנוגע לבעלות כללית.

ומכל מקום לאחר שכבשה רצה דוד גם את הבעלות פרטית, ולכן קנה את העיר כדי שיהי' לבני ישראל גם את הבעלות הפרטית.